

Herkesin Bir Fiyatı Var

Nureddin Yıldız'ın 06.08.2023 tarihli (452.) Hayat Rehberi dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Aziz kardeşlerim,

Bu ümmetin en büyüğü olan Ebû Bekir radiyallahu anh, "Allah böyle istiyor" veya "Peygamberi böyle seviyor" sözünü duyduktan sonra bir itiraz veya tepki gösterir miydi? Kızı Âişe radiyallahu anhâya en çirkin iftiranın atıldığı günlerde o iftiranın faili olmuşlardan biri, Ebû Bekir'in ekmeğini yiyen bir zattı. Ebû Bekir radiyallahu anh, "Artık ona yardım etmem, bunu bana yapmamalıydı" dedi ve sonra Allah Teâlâ, "*Allah'ın da sizi affetmesini istemez misiniz?*" ayetini indirince kızına o büyük iftirayı atma suçuna bulaşmış kişiyi -hiçbir şey olmamış gibi- affedip yardıma devam etti.

Neden?

Ebû Bekir radiyallahu anhın aklındaki en büyük birim ve prim, Allah'ın razı olması ve peygamberinin de bir işi sevmesiydi. Zihninde de kalbinde de daha ötesi yoktu onun için. Onun fiyatı Allah'ın rızası, peygamberinin sevgisiydi. O artık daha ötesi olmayan bir noktada durduğu içindir ki para birimleri, arazi ölçüleri, mutluluk göstergeleri onun için bir anlam ifade etmiyordu. Ölçüsü metrekaire veya yüzdelik birimler değildi; çünkü ölçü olarak Allah'a ve peygamberine bakıyordu.

Değerli mümin insanlar,

Allah'ı ve cennetini isteyen kıymetli Müslümanlar,

Allah'ı ve peygamberini sevmek, Allah'ın rızasını ve peygamberinin şefaatinin ummak yüzde yüz böyle mümkündür. Son umudun Allah'ın rızası ve peygamberinin şefaati ise kullandığın en büyük değer göstergesinin de o olması lazımdır. Bütün formülleri çözen, her şifreyi açan, kapıların sonuna kadar açılıverdiği kavram bu olmalıdır: Allah ve rızası, peygamber ve şefaati. Böyle olduğu zaman senin için üçün beşin kıymeti olmaz. Metrekare veya lirayla ölçmezsin. Allah ve peygamberiyle ölçersin. Böylece onlar da seni öyle ölçer, senin onları koyduğun yer gibi bir yere koyarlar. "Allah'tan ötesi yok, onun rızası benim için son noktadır" diyeni Allah da böyle değerli görür.

Net olarak görülmektedir ki Ebû Bekir radiyallahu anh ve onun mantığına sahip bütün kulların fiyatı, Allah'a ve peygamberine duydukları derin muhabbet, bağlılık, sadakat belirlemişti. Her şifreli durumlarını ve açmazlarını bu iki kelime (Allah ve peygamberi) çözüyordu.

*

Allah'a hamd olsun ki Müslüman insanlarız. İddiamız ve umudumuz budur. Rabbimizin bizi iddiamız ve umudumuzda hüsrana uğratmamasını niyaz ederiz.

Ancak şurası meydandadır ki bizim esasen saklayacak tarafımız kalmamıştır: Kimimizin fiyatının doksan metrekairelik bir ev, kimininkinin de çarşının uygun yerindeki bir dükkân, bazımızın belki çöpten bir yerde dahi olsa memurluk hatta bazımızınkinin de sevdiği kişinin bir tebessümünden ibaret olduğunu inkâr edecek hâlde değiliz. Bir tebessüme, bir telefon mesajına, iki kelimeye çok şeyleri feda edebilecek kimliğimiz ne yazık ki gizlenemeyecek kadar hayatımızın içinde yer etmiş durumdadır.

Elbette her birimiz Allah'a, peygamberine, cennete, cehenneme, sırata, mahşere, hesaba iman etmekte aynı kulvarı paylaşıyor gibiyiz ve aynı çarşıda satılmakta, elimizde sepetle ticaret yapıyoruz. Ancak fiyatlarımızın birbirine ne kadar yakın olduğunu çıplak gözle dahi tespit edebilmemiz mümkündür. Herhangi birimiz, "Allah öyle demedikten sonra benim için önemi yok" diyen cümlelerin sahibi Ebû Bekir radiyallahu anh gibi cümleler kurabiliyor mu? Bir

daire sadece kiradan kurtaracak diye haramla bile olsa sahiplenebildiğimiz bir şey oluyorken piyasa fiyatımızın ne olduğu da ortadadır. Evet, fiyatımız bir daire, dükkân, tebessüm kadardır.

Müslümanlık, Kur'an, cennet, ahiret, rahmet herkesin ortak paydasıymış gibi davranılıp pratikte bunların esamisinin okunmadığı bir sicil görülmektedir. Çarşıda teneke de altın da vardır; kimi tenekeyi bulmakla yetinir ve bulduğuna razı olur, kimi ise kuyumcudaki altını bile beğenmez ve daha üstte bir şeyler aramaya devam eder. Herkes çarşıdadır. 8 milyar insanın alışveriş ettiği bu yerde kimi din alır, kimi din satar. Kimi namus, kimi anne-baba feda eder. Kimi ise bu tür şeyleri hayatında pazarlık edilmeyecek bir yere konumlandırmıştır. Sonuçta herkes çarşıdadır, her sabah alışveriş için evinden çıkar. Herkes kazanmak istemektedir ama herkesin fiyatı farklıdır. Şeytana, şehvete, yalana, iftiraya, reklama direnme gücümüz sadece fiyatımızla ilgilidir.

Bu dünyanın bütün devletlerinin orduları ve nükleer silahları başından aşağı dikilecek olsa Ebû Bekir radiyallahu anh, Peygamber aleyhisselamin bir sünnetini yine de terk etmezdi. Saat başı bir füze atılsa üzerine ve durmadan, ardı arkası kesilmeden yeni füzelerle tehdit edilseydi Ebû Bekir radiyallahu anh peygamberine sırt çevirir miydi? Bu ona teklif bile edilemezdi. Niçin?

Çünkü bütün bunlar onun piyasasıyla ilgili şeyler değildi. O, Allah'ı ve peygamberini öyle sevmişti ki ölüm bile bu ikisi uğrunda acı veren veya korkutan bir şey değildi; lezzetli bile olurdu. Bu uğurda ölse bundan keyif alırdı. Bu zihniyeti taşıyan biri sözgelimi konforlu bir daireye taşınacak diye herhangi bir ibadeti terk eder mi? Hangi piyasadan konuşuyoruz!

Ebû Bekir radiyallahu anh, gökleri kuşatacak enginlikte bir piyasa üzerinden alışveriş yapmıştı. Bir sünneti uygulamamak, küçümsemek ona teklif edilebilir şeylerden değildi. Böyle bir ifade onun önünde ağızdan çıkarılamazdı. Nerede kaldı ki 'eşi razı olmuyor diye' sakal bırakıp bırakmamak bir mesele olsun... Hanımı izin vermiyor diye sakal bırakmamanın müsaadesini isteyen biri olmak ile Ebû Bekir'in 'piyasa' standartları arasında uçurumlar, sıra dağlar vardı. Onun kullandığı fiyatlandırma birimlerinde böyle şeylerin sözünü etmek mümkün değildi.

Her birimizin, şeytanın kışkırtmalarına ve nefsimizin şehvet dürtmelerine, yalan olduğunu bile dinlediğimiz palavralara, insan onuruna edilen hakaretlere, şurada burada izlediğimiz reklamlara karşı direnme gücümüz yüzde yüz oranında fiyatımızı yansıtmaktadır. Bütün reklamlar, şeytanın hile ve dolandırıcılıkları bir turnusoldür; kapasitemiz ve yörlüğemizin turnusolü.

Her ne kadar gelmiş geçmiş en değerli Müslümanlar olduğumuz yanılığımıza kapılacak kadar kendimizi ve konumlarımızı abarttığımız 'saf Anadolu Müslümanlığı' temsiliyetimizle avunacak da olsak fiyatımız bellidir. Kimimizin fiyatı düşündür, kimimizin cenaze günüdür. Hepimiz turnusol kabilinden işlerle karşılaşır, Allah'ı ve peygamberini herkesten çok sevip kendimizi ve neslimizi onların istikametinde yetiştirmeye çalıştığımız iddiamızla da bu vesilelerle yüzleşiriz.

Sözgelimi düğün günümüz, insanların gözünde yer edineceğimiz en önemli şov zamanı olduğu için o günlük tolerans bekleriz Allah'tan ve peygamberinden. 'Bugün sen de bizi idare et' deriz adeta; çünkü 'şu kadar seneden beri biz de senin kulluğunu beceriyoruz.' İşte bu mantıkla baktığımızda melekler de bizi kaydederken 'Harika biriydi ama standartları düğün günü standardıydı' diye kaydederler. Bu cenaze, hastalık veya başka bir durum vesilesiyle de ortaya çıkabilir. Kişi yerleri ve gökleri yaratan Allah'a iman ettiğini söylemektedir ama hastalık geldiği anda gösterdiği ilk refleksidir fiyatı aslında. Zira **Müslümanlık, insana darbe geldiği gün oluşturacağı etkiyle belirlenecek bir değerdir. Bir araba en yüksek fiyatla ilana**

konup yola çıktığı ilk günde freni tutmuyorsa onun reklamlarının bir değeri yoktur. Buna benzer bir Müslümanlık pratiği, dünyada yapıp ettiklerimizin kayıtlarını tutan meleklerin kandırılabilceği bir pratik değildir.

Senelerce çocuk annesi/babası olmak için uğraşan biri, doktordan işittiği “Anne/baba olamazsın” cümlesinin ardından kendi fiyatını ilan edecektir; madem Allah böyle yaratmıştır, öyleyse ondan gelene razı olmak mıdır prensip yoksa bu direneceğimiz bir şey midir? Her türlü sağlık titizliğini ve gerekli tedbiri ortaya koyduktan sonra eşim benim standartlarım, zevklerim ve tatmin normlarımda biri olmamışsa burada hangi düşünceye teslim olmalıyım; dünyanın zaten cennet olmadığı ve aradığım her şeyi dört dörtlük bulamayacağım gerçekliğine teslim olabiliyorsam o zaman fiyatımı ilan etmiş olurum. O gün melekler benim borsa ederimi kaydeder ve ahirette o değeri karşıma çıkarırlar.

Hacer annemiz, İbrahim aleyhisselam onu ve bebeğini ıssız bir çöl olan Mekke vadisine bırakırken “Sana böyle yapmanı Allah mı söyledi?” diye sormuş, “evet” cevabını alınca “O zaman mesele yok, o bize zarar vermez” diyebilmişti. İşte iman, böyle bir fiyattır. Hacer’in fiyatı da buydu ve böyle meydana çıkmıştı. Bu sebeple Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin ninesi olmakla şereflendirildi. Çünkü hayata yüksek fiyatla başlamamıştı Allah’a güvenini ortaya koyarak. Ne büyük nimet!

Bir insan hakkında “Kimsenin parasına puluna göz dikmez” denmesi bir gösterge olabilir; ancak acaba hiç paraya erişemediği için mi böyledir? Belediye imkânlarına yandan bucaktan kavuştuğu gün de aynı sicile sahip olabilecek midir? O gün güneşi görmüş buz gibi eriyorsa bu kişinin fiyatı bu demektir. “Kimseye sövüp saymaz” denen birinin bu özelliği acaba kimse onun gerginliğini tetiklemediği veya böyle bir durumla henüz karşılaşmadığı için midir? Uygun şartlarda ağzını açıp gözünü yumduğu görülürse o kişinin fiyatı da aslında budur.

Biri hakkında “Ölse de yalan konuşmaz”, “Ölse de onu kimse harama tutturamaz”, “Ölse de giybet etmez” denmesi birer fiyat ilanıdır. Mübarek bir sahabe, müşrikler tarafından idam edilmeden hemen önce ona sorulan, “Şimdi evinde çoluk çocuğunla olsan da senin yerinde Muhammed bulursa ister miydin?” sorusuyla kendi yerine peygamberi feda etmesi teklifine, “Siz ne diyorsunuz? Onun ayağına bir diken batmasındansa ben burada yüz kere asılıırım!” diye karşılık vermişti. İşte fiyat böyle bir şeydir.

Hiçbir kulun fiyatı depoda, kullanım dışıyken ortaya çıkmaz. Allah kulunu vitrine yani imtihan sahasına koyarak onun fiyatının ortaya çıkmasını sağlar. Bir faizli kredi teklifi, ortağına yalan söylemek ‘zorunda hissettiğin’ şartlar, eşinin sıkıntısına sabretmeni gerektiren bir hayat virajı, babanın ve annenin seni bebek yerine koyup kendi çocuklarının yanında mahcup edecekleri bir tavırları, bakman için gözünün dibine kadar giren bir televizyon reklamının kışkırtması... Bunların hepsi insana fiyatının belli olması için gelen birer tekliftir esasen. Bu ve benzeri her karşılaşma birer açığa çıkmadır. Madenin değerinin belirlenmesi için o açığa çıkma ânı gereklidir; toprağın altındayken değeri anlaşılmaz. Hayatın her saniyesinde bir fiyat açığa çıkarma sahnesiyle karşılaşırız. Hepimizin bir barkodu muhakkak vardır. Karşımıza çıkan her olay, bu barkodu okuyarak fiyatımızı bildirecek bir test görevi görür.

Bir manav düşünelim: Karşısında belediye zabıtasını gördüğünde tartarak vereceği ürünün miligramına bile dikkat ederek işini yapıyor ama annesinin sipariş için gönderdiği on yaşındaki bir çocuğa tartarken ‘zaten çocuk’ mantığının bir yansıması olarak yüz gramın eksik olmasını umursamıyor. Başka bir manav içinse muhatabının zabıta olması ile çocuk olması arasında hiçbir fark yok; herkese aynı hassasiyetle iş yapıyor çünkü Allah var ve o görüyor. Bu iki manavın da fiyatı yaptıkları işle ortaya gayet net çıkmaktadır esasen; belli meclislerde ağızlarından çıkan cümleler veya kandil gecelerinde camiye gidip gitmemeleri bu fiyatın üzerine çıkabilecek göstergeler olamaz.

Ömer radiyallahu anh sokakta yürürken bir sütçünün kapısından geçtiği esnada “Oğlum, süte biraz su kat ki çanaklar da çalkalanmış olsun” diyen annesine “Anne, Ömer bunu yasaklamıştı” diyen bir çocuğu duymuş. Annesi “Ömer evinde şimdi, bizi dinleyecek hâli yok” deyince çocuk bu sefer “Anne, Ömer evinde ama Allah bizi görüyor” karşılığını vermiş.

İşte bu bir fiyattır, çocuk bu cümleyi söylemekle kendi fiyatını ilan etmiştir.

Hocaların da fiyatı vardır. İnternete yüklenen videoların altına yazılı “harikasın hocam”, “seni gördükçe ashabı hatırlıyorum”, “ne büyük âlimsin” cümlelerine aldanıp kendini zirvelerde gören hoca, üç beş video yorumu kadar fiyatı olduğunu göstermiş olur. Acaba Ebû Bekir radiyallahu anh, kendisi hakkında binlerce tweet atılıp her gün sayısız övgüyle yüzleşse bunları duyar, okur, etkilenir miydi? “Twitter’ın bir numarası olmuşum!” diyerek pohpohlanırmıydı? Hayır, öyle yüksek fiyatı olan bir insan için nerede ne kadar gündem olduğu hiç önemli olmazdı. Üstelik hemen secdeye kapanarak Rabbine yakarır, nefesine aldanmaktan korkardı. Ona hiç kimse “Hele şükür, insanlar kıymetimi bildi” dedirtemezdi!

Kendine fiyat olarak Allah’ın rızasını belirlemiş birine övgü dizilse ne olur taş atılsa ne... Bir tweet ile devreden çıkıveren de olur, bütün dünyayı elinin tersiyle itiverecek kadar hiçbir şeyden etkilenmemeye ahdetmiş de... bu bir tercih meselesidir ve siyasetçi, tüccar, öğretmen, ebeveyn... herkeste geçerlidir. Hepimiz bir pazar yeri olan dünyada bu fiyat belirleme işlemi için varız. Şeytanın dahi dünyadaki kazanma amacı buna yöneliktir, o da pazardan toplayabildiği kadar ürün toplayıp işini yapmayı istemektedir.

Allah’ın farzları olan ibadetler ve Resûlullah’ın sünneti olan hadisler de barkodumuzu belirleyen şeylerdir. Sabah namazına kalkmak bir insana ne kadar zevk veriyor veya uflayıp puflatıyorsa onun fiyatı o kadardır. Bu fiyatların ödemesinin bir kısmını Allah, bir kısmını ise şeytan yapmaktadır. Sabah namazına kalkmayanın da eksi düzeyinde bir fiyatlandırması vardır esasen.

Anne-babasının hissettirdiği eziyetlere rağmen gönülleri olsun diye sıkıntılara direnen, işlerinin olması için zahmet ve külfet üstlenen insanın yaptığı da kendi fiyatının belli olması için çalışmaktır. Böyle biri ile anne-babasının hizmetini görmesi için hizmetçi tutup kendi de tatile giden birinin fiyatı aynı olmayacaktır. Altın ile bakır denk olmaz.

İbadetlere, Müslümanlık göstergelerine tahammül gücümüz ve gösterdiğimiz titizlik, ciddiyet, heves tamamen kendi fiyatımızın belirlenişleriyle ilgili detaylardır. Kur’an okuyacağı zaman telefonunu kapatacak kadar kendini işine veren ile telefonu her titrediğinde okuduğundan bir kere daha kopuveren kişi aynı fiyatla pazara çıkmazlar.

Dünyanın ahiret için ticaret yaptığımız yer olmasının anlamı budur zaten; burada ya cennet ya da cehennem için ham madde olacak bir şeyler toplanacaktır.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمَ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah’a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.